

Komparativní analýza systémů sociálního bydlení čtyř zemí Evropské unie

Karolína Dvořáková (Univerzita Karlova)

ABSTRAKT

Článek vychází z bakalářské práce, jež byla obhájena v září 2022 na Katedře sociální práce Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Předmětem příspěvku je shrnutí výsledků provedeného výzkumu, který se zaměřoval jednak na nalezení určitých podobností a odlišností v nastavení systému sociálního bydlení České republiky, Rakouska, Slovenska a Švédska, jednak na identifikaci funkčních prvků v zahraničních systémech, jež by mohly napomoci ke zlepšení praxe sociálního bydlení v České republice.

ABSTRACT

The article is based on a bachelor's thesis that was defended in September 2022 at the Department of Social Work of the Faculty of Arts, Charles University. The subject of the contribution is a summary of the results of the conducted research, which focused on the one hand on finding certain similarities and differences in the setting of the social housing system of the Czech Republic, Austria, Slovakia and Sweden, on the other hand on the identification of functional elements in foreign systems that could help to improve the practice of social housing in the Czech Republic.

KLÍČOVÁ SLOVA

Česká republika, Evropská unie, komparace, Rakousko, Slovensko, sociální bydlení, systém sociálního bydlení, Švédsko

KEYWORDS:

Czech Republic, European Union, comparison, Austria, Slovakia, social housing, social housing system, Sweden

ÚVOD

Na sociální bydlení lze nahlížet jako na systém, jehož účel spočívá v zajištění bydlení za dostupných podmínek pro určité (znevýhodněné) skupiny osob. Jeho podoba však není jednotná. Na úrovni Evropské unie lze pozorovat diferencovanou praxi sociálního bydlení napříč státy. Příkladem takové odlišnosti může být způsob financování tohoto sektoru. Na druhou stranu lze nalézt i společné prvky uplatňované některými ze systémů. Jedná se například o formu vlastnictví. Tato hlediska spolu s několika dalšími byla porovnávána u čtyř unijních zemí, a to ČR, Rakouska, Slovenska a Švédska. Tento obsah tvořil první část výzkumu výše zmiňované bakalářské práce. Druhá část uvažovala o funkčních prvcích v nastavení zahraničních systémů sociálního bydlení a jejich možné přenositelnosti do českého prostředí s cílem zlepšit zdejší realizaci sociálního bydlení. Za jeden z účinných elementů lze považovat legislativní úpravu sociálního bydlení a její realizaci.

Problematika sociálního bydlení je daleko komplexnější, než jak ji představuje daný výzkum. Ten nás seznamuje pouze s její nepatrnou částí. Autorka bakalářské práce se rozhodla pro takový výsek, který by části problematiky alespoň nastínil.

VÝZKUM

Primárním cílem bakalářské práce bylo provést srovnání předem definovaných aspektů jednotlivých systémů sociálního bydlení čtyř konkrétních zemí tak, abychom získali ucelený přehled o odlišnostech a případných podobnostech, jež se mezi dílčími systémy vyskytují.

Pro účely komparativního rozměru této práce byla hlavní výzkumná otázka formulována takto:

- Jaké jsou odlišnosti a podobnosti dílčích systémů sociálního bydlení ve vybraných zemích Evropské unie?

Výstup tohoto srovnání tvořil předpoklad pro identifikaci funkčních prvků zahraničních systémů sociálního bydlení, o kterých lze uvažovat jako o přenositelných do českého prostředí za účelem zlepšit místní praxi sociálního bydlení. V návaznosti na tento cíl byla stanovena rozšiřující výzkumná otázka:

- Jaké funkční prvky zahraničních systémů sociálního bydlení lze za účelem zlepšení české praxe sociálního bydlení identifikovat?

Identifikace možných funkčních prvků se stala dalším postupným cílem analýzy, která byla provedena na základě polostrukturovaných rozhovorů s odborníky v oblasti sociálního bydlení.

METODOLOGIE

Výzkum byl pojat jako kombinovaná výzkumná strategie. Ta byla postavena jednak na komparativní analýze, jednak na polostrukturovaných rozhovorech s odborníky v oblasti sociálního bydlení.

KOMPARATIVNÍ ANALÝZA

V rámci komparativní analýzy bylo zvoleno šest aspektů (hledisek) v nastavení dílčích systémů sociálního bydlení České republiky, Rakouska, Slovenska a Švédska. Vybranými aspekty byly:

- 1) forma vlastnictví
- 2) charakter financování
- 3) legislativní rámec
- 4) organizační rámec

- 5) poskytovatel služby (sociálního bydlení)
- 6) příjemce služby (sociálního bydlení)

Díličí dimenze nás seznamují se základními oblastmi, prostřednictvím kterých lze nahlížet na podobnosti a odlišnosti jednotlivých systémů sociálního bydlení konkrétních zemí EU. Taktéž se jedná o aspekty, jež se ve stejné nebo podobné formě vyskytují v odborné literatuře¹.

POLOSTRUKTUROVANÉ ROZHOVORY

Pro účely druhé části kombinované výzkumné strategie byla využita metoda kvalitativního výzkumu, konkrétně polostrukturované rozhovory, které byly vedeny s odborníky v oblasti sociálního bydlení.

Rozhovory sestávaly z pěti otázek. Ty se v úvodu soustředily na negativa a pozitiva v oblasti sociálního bydlení v kontextu České republiky. Druhá část cílila na zahraniční systémy sociálního bydlení. Tázala se po prvcích, které odborníci považovali za funkční či inspirativní v oblasti sociálního bydlení. V závěru šlo o zjištění, zda by bylo, dle jejich názoru, možné přenést některé ze zmíněných prvků do českého prostředí s cílem zlepšit zdejší praxi sociálního bydlení.

Rozhovorů se zúčastnilo šest respondentů. Ti byli vybráni na základě tzv. metody sněhové koule (Snowball Sampling). Tato technika je založena na „výběru jedinců, při kterém nás nějaký původní informátor vede k jiným členům naší cílové skupiny.“ (Disman, 2011).

VÝSLEDKY VÝZKUMU

VÝSLEDKY KOMPARATIVNÍ ANALÝZY

Do srovnání bylo zahrnuto šest základních aspektů jmenovaných výše. Tato hlediska byla rozšířena o kategorie „počet sociálních bytů v dané zemi“, „nároky podmiňující přístup k sociálnímu bydlení“, „vlastník sociálních bytů“ a „zkušenost s uplatňováním přístupu Housing First“. Účelem takového doplnění bylo ještě podrobněji nastítnit podoby dílčích systémů sociálního bydlení. Dané údaje byly využity v přehledové tabulce, jež je součástí přílohy bakalářské práce.

V rámci této části lze uvést shrnutí poznatků o šesti základních aspektech pro jednotlivé země.

Česká republika

Nejčastější formou vlastnictví v České republice je nájemní bydlení (Poláková, 2006). Mimo státní a obecní nájemní byty lze do forem vlastnictví zařadit též „byty ve vlastnictví neziskových organizací a, za určitých okolností, též byty bytových družstev či

¹ Viz Braga (2013), Sociální bydlení v ČR (2021), Granath Hansson (2018).

byty soukromých pronajímatelů; vždy se jedná o byty určené k dlouhodobému pronájmu“ (Hladká, 2008).

Základní složky financování tvoří dotace (Hladká, 2018) spolu s programem IROP (Integrovaný regionální operační program 2021–2027, 2022).

Legislativní úprava oblasti sociálního bydlení v České republice chybí. Hlavním koordinátorem oblasti bydlení je Ministerstvo práce pro místní rozvoj, dále se zapojují MF, MMR, MPO, MPSV, ÚP ČR, krajské úřady, obce a NNO (Konceptce sociálního bydlení České republiky 2015–2025, 2015).

Poskytovateli služby jsou obce a nestátní neziskové organizace (Konceptce sociálního bydlení České republiky 2015–2025, 2015).

Příjemci služby jsou především lidé s nízkými příjmy — rodiny, zejména samoživitelé, senioři, mladí dospělí opouštějící institucionální nebo náhradní rodinnou péči nebo osoby ze zdravotním postižením (Sociální bydlení v ČR, 2021).

Rakousko

Pro rakouský trh s bydlením je typická vysoká míra nájemního bydlení s nízkým podílem vlastnického bydlení. Taková situace více či méně přetrvává od roku 1981 (Mundt, 2016). U České republiky můžeme za posledních třicet let sledovat naprosto opačný trend. Oblast sociálního bydlení je v Rakousku tvořena dvěma úseky administrativně přidělených nájemních bytů s nižšími tržními cenami. Za prvé, jde o fond nájemních bytů s omezeným ziskem, vlastněný a spravovaný zhruba sto devadesáti bytovými družstvy s omezeným ziskem. Za druhé se jedná o obecní nájemní bytový fond (Mundt, 2018).

Co se způsobu financování týče, Marquardtová a Glaser (2020) zmiňují, že vídeňský systém sociálního bydlení je subvencován prostřednictvím daně vybírané státem jako daň ze mzdy², finance získané tímto způsobem jsou dále distribuovány do dalších provincií země. Druhotný důležitý zdroj výdajů na bydlení tvoří tzv. „zpětné toky“ financí plynoucí z bývalých úvěrů do rozpočtu na bydlení. Daň ze mzdy však není zdaleka jediným příspěvkem tvořícím finanční „zásoby“ pro realizaci sociálního bydlení. Dalšími obvyklými zdroji financování jsou například hypoteční či bankovní úvěry (Financing of Social Housing, 2013).

Stát (především určité úrovně jeho uspořádání) společně s jednotlivými spolkovými zeměmi zastřešují legislativní rámec sociálního bydlení (Ammand, 2005). Bytové právo, mající vliv na realizaci sociálního bydlení, sestává ze čtyř součástí. Jedná se o nájemní právo, zákon o kondominiu, zákon o bydlení s omezeným ziskem a Občanský zákoník (Ammand, 2005).

Poskytovatele sociálního bydlení tvoří několik subjektů. Jsou jimi obce, bytové organizace s omezeným ziskem a ziskové poskytovatelé (Financing of Social Housing, 2013).

Rakouský systém sociálního bydlení nemá, na rozdíl od České republiky, konkrétně definované skupiny osob, jež bychom mohli označit za příjemce služby. Jak

2 Jedná se o jedno procento rovnoměrně jdoucí z mezd všech zaměstnanců a zaměstnavatelů (Marquardt, 2020).

uvádí Lainová a Pattiniová (2011), pro přístup k sociálnímu bydlení jsou uplatňovány určité příjmové limity, které jsou definovány různými schématy propagace jednotlivých spolkových zemí.

Slovensko

Sociální bydlení je na Slovensku realizováno veřejným nájemním sektorem (Přehled systémů sociálního bydlení ve vybraných evropských zemích a jejich komparace, 2018). Oblast sociálního nájemního bydlení tvoří pouze tři procenta z celkového bytového fondu (Dijol, Goudis, 2017).

Financování vymezuje zákon č. 443/2010 Z. z., o dotáciách na rozvoj bývania³ a o sociálnom bývaní, jenž hovoří o sociálním bydlení jako o „bydlení (či ubytování) financovaném s použitím veřejných prostředků“⁴.

Poskytování služeb bydlení upravuje několik zákonů⁵. Dle Svidroňové (2017) má taková fragmentace za následek zhoršení transparentnosti bytové legislativy.

Do organizačního rámce sociálního bydlení na Slovensku lze v první řadě zařadit obce a města, která jsou hlavními poskytovateli služby.

Stát v tomto ohledu působí jako „manažer“ výstavby, resp. rozvoje sociálního bydlení. Oblast státní bytové politiky včetně jejích cílů stanovuje Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky (Přehled systémů sociálního bydlení ve vybraných evropských zemích a jejich komparace, 2018).

Sociální bydlení je poskytováno výlučně v rámci veřejného sektoru (Přehled systémů sociálního bydlení ve vybraných evropských zemích a jejich komparace, 2018). Jediným poskytovatelem jsou obce. Nestátní neziskové organizace společně se sociálními službami zastávají doplňkovou funkci při poskytování určité formy bydlení pro osoby v nouzi. Na základě zákona č. 448/2008 Z. z., o sociálních službách zřizují NNO a sociální služby zařízení nouzového bydlení, útulků, nocleháren apod. (Polaková Suchalová, 2010).

Skupinu příjemců služby tvoří osoby, jejichž vlastní (finanční) prostředky nedosahují takové výše, aby jimi zabezpečili či si udrželi základní bydlení na standardním trhu s bydlením (Konceptia štátnej bytovej politiky do roku 2020, 2015). Vedle tohoto kritéria stojí další, neméně podstatný ukazatel, kterým je znevýhodněné postavení potenciálních příjemců služby ve společnosti. Jedná se například o mladé rodiny nebo seniory (Konceptia štátnej bytovej politiky do roku 2020, 2015).

³ U podpory rozvoje bydlení lze hovořit o dvou nástrojích subvencování. Jedná se o tzv. přímou a nepřímou státní podporu (viz Přehled systémů sociálního bydlení ve vybraných evropských zemích a jejich komparace, 2018)

⁴ Veřejné prostředky jsou dále specifikovány v tomtéž zákonu.

⁵ Zákon č. 182/1993 Z. z. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, Zákon č. 607/2003 Z. z., o Štátnom fonde rozvoja bývania, Zákon č. 443/2010 Z. z., o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní, Zákon č. 90/2016 Z. z., o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Švédsko

Švédsko nedisponuje speciálním sektorem pro oblast sociálního bydlení. Za zástupce sektoru sociálního bydlení lze ve Švédsku považovat sektor obecního bydlení (Magnusson, 2008).

Poskytovatelem jsou obecní bytové společnosti, které svou nabídku cílí nejen na nejzranitelnější skupinu obyvatel, nýbrž i na širokou veřejnost (Laino, 2011). Byty jsou obvykle přidělovány na základě doby strávené na čekací listině, na niž se může zapsat kdokoliv (Lind, 2017).

Forma vlastnictví je stejná jako v předešlých třech případech. Jedná se o nájemní bydlení. Byty určené pro potřeby sociálního bydlení jsou ve vlastnictví obecních bytových společností, které jsou organizovány jako akciové společnosti (společnosti s ručením omezeným) (Laino, 2011).

Systém financování sektoru bydlení nenabízí žádné všeobecné dotace, které by mohly být čerpány. Peněžní fond zajišťující veřejné bydlení je tvořen příjmy z nájmu (Laino, 2011).

Bydlení, které poskytují obecní bytové společnosti, je otevřeno všem (Lind, 2017). Nejsou nastaveny žádné příjmové limity ani nic tomu podobného. I přesto lze identifikovat určité charakteristiky u osob, jež využívají tento typ bydlení. Obyvatelé veřejného bydlení mívají nižší příjmy, vykazují vyšší míru nezaměstnanosti a pobírají více sociálních dávek. Konkrétně lze hovořit například o rodičích samoživitelích či imigrantech (Laino, 2011).

VÝSLEDKY ROZHOVORŮ

Na základě šesti polostrukturovaných rozhovorů, vedených s odborníky v oblasti sociálního bydlení, bylo zodpovězeno pět otázek. Zastřešujícím tématem pro tuto sadu otázek byla problematika sociálního bydlení týkající se jednak České republiky, jednak zahraničních zemí. Následující text rekapituluje podstatná zjištění.

Za prvé, bylo zjišťováno, jaké funkční prvky v nastavení systému sociálního bydlení zemí Rakouska, Slovenska a Švédska respondenti rozpoznávají.

Co se Rakouska, především pak jeho hlavního města, týče, lze zhodnotit, že jím uplatňovaná koncepce sociálního bydlení obsahuje mnoho funkčních elementů. Jedná se o:

- část developerské výstavby využívané pro sociální účely (praxe jedné ze spolkových zemí),
- existenci bytových družstev (asociací),
- existenci bytových organizací s omezeným ziskem,
- fond poskytující finanční příspěvek za účelem zaplacení vkladu pro vstup do družstevního bydlení,
- rozsáhlý bytový fond veřejného bydlení,
- sociální podnik ve formě nábytkové banky,
- systém prevence ztráty bydlení,
- strategii v oblasti urbanismu, plánování města a městské výstavby,
- uplatňování přístupu Housing First

Naproti tomu Slovensko představuje stát, u kterého lze shledat pouze dva prvky, o kterých respondenti uvažují jako o funkčních:

- programy výstavby svépomocí,
- zavádění přístupu Housing First ve městě Košice

Na rozdíl od Slovenska, které bylo ze strany respondentů hodnoceno jako země s žádným, či minimálním zajištěním sociálního bydlení, bylo Švédsko oceňováno především za systém rozsáhlé sociální ochrany vůči svým občanům. Respondenti identifikovali celkem čtyři konkrétní funkční aspekty v nastavení švédského systému sociálního bydlení:

- rozsáhlý bytový fond veřejného bydlení,
- silný sociální stát,
- zapojení měst do realizace sociálního bydlení,
- zvyšování nájmu probíhající na základě domluvy mezi zainteresovanými subjekty

Za druhé, na základě rozhovorů byly identifikovány prvky zahraničních systémů, které by, dle názoru respondentů, bylo možné přenést do českého prostředí, a tím zlepšit místní praxi sociálního bydlení. Čísla uvedená v závorkách vyjadřují, kolikrát byl daný prvek jmenován. Jedná se o:

- efektivní komunikování významu sociálního bydlení politiky či zainteresovanými subjekty směrem k široké veřejnosti (1),
- sociální realitní agentury (2),
- spolupráce pronajímatelů bytů s určitým typem sociálního úřadu za účelem prevence ztráty bydlení nájemců (1),
- preventivní programy předcházející ztrátě bydlení (1),
- prohlubování přístupu Housing First (2),
- prohlubování přístupu Housing Led (1),
- propojení veřejného a soukromého bytového sektoru za účelem zlepšení podmínek pro realizaci sociálního bydlení (např. uvolnění více bytů pro sociální účely) (2),
- účinná komunikace mezi subjekty sociálního bydlení (1),
- vytvoření nového označení pro termín „sociální bydlení“ (1),
- zavedení legislativní úpravy sociálního bydlení (3) a vytvoření konceptního přístupu pro realizaci sociálního bydlení (1),
- zjednodušení dávkového systému (1),
- zřízení externích organizací, které zajišťují správu nemovitostí (pro účely SB) (1)

Prvek, který byl jmenován nejčastěji (celkem třikrát), bylo zavedení legislativy SB. Následovaly prohlubování přístupu Housing First, propojení veřejného a soukromého sektoru bydlení a sociální realitní agentury, jež byly zmíněny dvakrát. Zbýlé prvky mají po jednom bodu.

ZÁVĚR

Cíl výzkumu byl dvojitý. Prvním cílem bylo zjistit, jaké podobnosti a odlišnosti lze nalézt v nastavení systému sociálního bydlení čtyř zemí Evropské unie. Tyto obdobné či rozdílné prvky byly zkoumány prostřednictvím šesti aspektů zvolených na základě odborné literatury. Ze zjištění vyplynulo, že se země v nastavení některých aspektů shodují (např. forma vlastnictví sociálního bydlení), v některých se podobají (např. druh poskytovatele sociálního bydlení) a v jiných se rozcházejí (např. způsob financování).

Za druhé, předložení příkladů funkčních prvků sociálního bydlení v daných zemích společně s identifikací elementů, jež by bylo, dle názoru respondentů, možné přenést do České republiky, a tím zlepšit místní praxi sociálního bydlení. Lze říci, že počet funkčních prvků se u uvedených zahraničních zemí lišil. Rakousko se stalo, na základě informací od respondentů, reprezentantem státu s nejvyšším počtem efektivních prvků. Poté následovalo Švédsko, za ním Slovensko.

Co se možných doporučení pro zlepšení realizace sociálního bydlení v ČR týče, bylo jich určeno několik. Za signifikantní lze považovat vytvoření legislativy o sociálním bydlení a z ní vyplývající koncepční či strategický přístup, který by měl být v rámci realizace sociálního bydlení využíván. Dalším z příkladů může být nastavení spolupráce či propojení mezi veřejným sektorem a soukromým sektorem v oblasti bydlení, a to například s cílem „uvolnění“ většího počtu bytů určených k sociálním účelům.

V porovnání se zahraničními státy představuje Česká republika zemi s určitými nedostatky v nastavení systému sociálního bydlení. Tím primárním, jehož důležitost vyplývá z poznatků výzkumu, je absence legislativní úpravy.

Její zavedení a realizování by daný systém učinila především transparentnějším pro všechny subjekty, které v sociálním bydlení hrají roli. Taktéž zbývající doporučení, která z rozhovorů s odborníky vyplynula, považuje autorka za potenciálně aplikovatelná ať už s menšími či většími bariérami. Tyto dílčí bariéry nicméně mohou představovat úspěšnou trajektorii v oblasti zkvalitňování českého sociálního bydlení.

ZDROJE

- AMMAND, Wolfgang a Alexis MUNT, 2005. The Austrian System of Social Housing Finance. In: *Book of Abstracts: 2005 European Real Estate Society conference in association with the International Real Estate Society — Dublin, Ireland* [online]. ERES, 2005-06-15, s. — [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: doi:10.15396/eres2005_104
- BRAGA, Michaela a Pietro PALVARINI, 2013. Social housing in the EU. In: *European Sources Online* [online]. Brussels: European Parliament: DG Internal Policies [cit. 2022-10-11]. Dostupné z: <https://www.europeansources.info/record/social-housing-in-the-eu/>
- DIJOL, Julien, Laurent GHEKIERE, Gerald KOESSL, Edit LAKATOS a Laurent GHEKIERE, GOUDIS, Michalis, ed., 2017. The State of Housing in the EU 2017. In: *Housing Europe* [online]. Brusel: Housing Europe, 17. 10. 2017 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.housingeurope.eu/resource-1000/the-state-of-housing-in-the-eu-2017>
- DISMAN, Miroslav, 2011. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4.,

- nezměněné vydání. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1966-8.
- Financing of Social Housing: Study in 6 European Countries, 2013. In: *Housing Europe* [online]. CECODHAS Housing Europe Observatory, 03. 07. 2013 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.housingeurope.eu/resource-369/financing-of-social-housing>
- GRANATH HANSSON, Anna a Björn LUNDGREN, 2018. Defining Social Housing: A Discussion on the Suitable Criteria. *Housing, Theory and Society* [online]. 36(2), 149-166 [cit. 2022-10-10]. ISSN 1403-6096. Dostupné z: doi:10.1080/14036096.2018.1459826
- HLADKÁ, Marie, 2018. Současný stav financování sociálního bydlení. In: *Anno — Asociace nestátních neziskových organizací České republiky, z. s.* [online]. Asociace nestátních neziskových organizací České republiky [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <http://anno-cr.cz/odborne-analyzy-na-socialni-temata-vznikle-v-anno-cr/>
- Integrovaný regionální operační program 2021-2027, 2022. In: *IROP — Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 18. 02. 2022 [cit. 2022-10-12]. Dostupné z: <https://irop.mmr.cz/cs/irop-2021-2027>
- Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015-2025 [online], 2015. Ministerstvo práce a sociálních věcí [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/koncepce-socialniho-bydleni-cr-2015-2025>
- Koncepcia štátnej bytovej politiky do roku 2020, 2015. In: *Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky* [online]. Bratislava: Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.mindop.sk/vyhľadavanie?q=Konceptcia+%C5%A1%C3%A1tnej+bytovej+politiky+do+roku+2020+>
- LAINO, Elsa a Alice PITTINI, 2011. Housing Europe Review 2012: The nuts and bolts of European social housing system. In: *Housing Europe* [online]. Brusel: CECODHAS Housing
- LIND, Hans, 2017. The Swedish housing market from a low-income perspective. *Critical Housing Analysis* [online]. 4(1), 150-160 [cit. 2021-10-10]. ISSN 2336-2839. Dostupné z: doi: <http://dx.doi.org/10.13060/23362839.20174.1.334>
- MAGNUSSON, Lena a Bengt TURNER, 2008. Municipal Housing Companies in Sweden — Social by Default. *Housing, Theory and Society* [online]. 25(4), 275-296 [cit. 2022-10-10]. ISSN 1403-6096. Dostupné z: doi:10.1080/14036090701657397
- MARQUARDT, Susanne a Daniel GLASER, 2020. How Much State and How Much Market? Comparing Social Housing in Berlin and Vienna. *German Politics* [online]. Taylor & Francis Online, 05. 06. 2020, 1-20 [cit. 2022-10-10]. ISSN 0964-4008. Dostupné z: doi:10.1080/09644008.2020.1771696
- MUNDT, Alexis, 2018. Privileged but Challenged: The State of Social Housing in Austria in 2018. *Critical Housing Analysis* [online]. 5(1), 12-25 [cit. 2022-10-10]. ISSN 23362839. Dostupné z: doi:10.13060/23362839.2018.5.1.408
- MUNDT, Alexis a Elisabeth SPRINGLER, 2016. Milestones in Housing Finance in Austria over the Last 25 Years. LUND, Jens a Christine WHITEHEAD, ed. *Milestones in European Housing Finance*. Oxford: Wiley-Blackwell, s. 55-73. ISBN 978-1-118-92945-2
- POLÁKOVÁ, Olga, 2006. *Bydlení a bytová politika*. I. Praha: Ekopress. ISBN 80-869-2903-5.
- POLÁKOVÁ SUCHALOVÁ, Alexandra a Katarína STAROŇOVÁ, 2010. *Mapovanie sociálneho bývania v mestách Slovenska* [online]. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislavě [cit. 2022-10-10]. ISBN 978-80-89244-71-3. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/264928885_Mapovanie_socialneho_byvania_v_mestach_Slovenska
- Přehled systémů sociálního bydlení ve vybraných evropských zemích a jejich komparace, 2018. In: *Sociální bydlení MPSV* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <http://socialnibydeni.mpsv.cz/cs/novinky/143-prehled-systemu-socialniho-bydleni-ve-vybranych-evropskych-zemich-a-jejich-komparace>

Sociální bydlení v ČR [online], 2021. [Praha]:

Ministerstvo práce a sociálních věcí
[cit. 2022-10-12]. ISBN 978-80-7421-246-8.
Dostupné z: [https://www.mpsv.cz/web/cz/
brozura-socialni-bydleni-v-cr](https://www.mpsv.cz/web/cz/brozura-socialni-bydleni-v-cr)

SVIDROŇOVÁ, Mária, Beata MERIČKOVÁ, Juraj
NEMEC a Helena KUVÍKOVÁ, 2017. Social
Housing Provided by the Third Sector: The
Slovak Experience. *Critical Housing Analysis*
[online]. 23. 12. 2017, 4(2), 67-75 [cit. 2022-
03-07]. ISSN 23362839. Dostupné z: doi:10.13
060/23362839.2017.4.2.387

443/2010 Z. z. Zákon o dotáciách na rozvoj
bývaní a o sociálnom bývaní | Aktuálne
znenie. *Zbierka zákonov, právne predpisy,
oblasti práva, register častok* [online].

Copyright © [cit. 12.10.2022]. Dostupné z:

<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2010-443>

448/2008 Z. z. Zákon o sociálnych službách |
Aktuálne znenie. *Zbierka zákonov, právne
predpisy, oblasti práva, register častok*
[online]. Copyright © [cit. 12.10.2022].

Dostupné z: [https://www.zakonypreludi.sk/
zz/2008-448#cl1-cast2](https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-448#cl1-cast2)

Karolína Dvořáková

Department of Social Work, Faculty of Arts
(Katedra sociální práce, Filozofická fakulta)
Charles University (Univerzita Karlova)
Na Příkopě 29, 110 00 Praha 1
karoldvorakova@seznam.cz